

Ob dvajsetletnici Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje

[...] Prav letos [1995] praznuje simbolično dvajsetletnico delovanja tukajšnji kulturni center, od 1978 poimenovan po umetniku Ivanu Napotniku. Kaj vse je ta center postoril za velenjsko in s tem slovensko kulturo, veste najboljšje Velenjčani sami: knjižnica je v tem času porasla sedemkratno in šteje danes 103.000 knjig (stari Velenjčani pa se spominjajo še tiste edine omare nekaj sto knjig, ki jih je pokojni Fran Mlinšek pretihotapil skozi zadnjo vojno in jih s svojo znano strogo skrbnostjo izposojal); grad se je najprej 1957 spremenil v muzej slovenskih premogovnikov, kasneje pa postal sijajna muzejska hiša različnih kolekcij sodobnega slovenskega slikarstva, etnoloških zbirk in šaleške preteklosti; gledališka in glasbena dejavnost sta iz leta v leto množili množico abonentov, ki je letos narasla na preko 1000; novi rodovi raziskovalcev so začeli v okviru centra odkrivati doslej neznano preteklost Šaleške doline - pokazalo se je, da je znanje o njej še marsikje v globoki ledini - bodisi o velikih postavah in duhovih bodisi arhitekturi bodisi o ljudski kulturi in poseljenosti in o vsem drugem. Že vse tisto, kar je doslej prinesla serija Šaleških razgledov, pripoveduje, kako izrazit in silovit je bil v tem prostoru od nekdanj genius loci, kako globoko, čeprav komaj opazno tiči tu prav poseben kulturni naboj - sledimo mu lahko do protestantstva nazaj, saj je tu bilo eno prvih njegovih žarišč na Slovenskem; bil je neopazen, tih kot kralj Matjaž pod goro; z možnostmi, ki so se mu ponudile zadnja desetletja, pa se je uresničil na lep in bleščeč način. Tu je vsak mesec nova razstava, tu je sleherni dan po 230 obiskovalcev v knjižnici, tu od nekdanj delujejo dobri pevski zbori, tu je

sijajna godba na pihala, rokovski in domači ansambli, tu je domiselni Pikin festival, tu ima Igor Ozim svojo poletno violinsko šolo; sem hodijo na obiske svetovno znani umetniki in na javne pogovore vrhunski slovenski intelektualci. Kulturni utrip Velenja je že zdavnaj prerasel v pluralnost mnogoterih oblik in zahtevnosti; podjetno in samozavestno se vključuje v široka kulturna in duhovna prostorja. Na tak način je mesto tudi takrat, ko mu je gospodarstvo narekovalo najbolj burno rast, uspevalo loviti in uravnnavati samo sebe, sproti graditi in po svoje ohranjati notranjo podobo - da se ni razsulo v brezoblični znesenosti z vseh vetrov. Z obujenim zgodovinskim spominom in z odprtim sprejemanjem vsega ustvarjalno pristnega je znalo obdržati kulturno kontinuiteto in jo celo na novo moderno artikulirati.

To je velikanski dosežek, ki ga komajda lahko pravično ocenimo. Z njim, potem s prenovljenim starim trškim jedrom, Kavčnikovo domačijo, šaleškim gradom in z vsem drugim se lahko sleherni Velenjčan brez težav identificira kjerkoli: Seveda, sem iz mesta, kjer sta rudnik in tovarna Gorenje, sem pa tudi iz mesta, ki zmeraj več pomeni kulturi, kjer imamo najlepše negovani grad z ekselentnimi zbirkami, kjer skrbimo za monografije o velikih rojakih in prirejamo simpozije o njih; iz mesta, ki ni moderno samo navzven, temveč tudi po duhu.

Pri vsem tem imajo svoj večinski delež delavci in sodelavci Kulturnega centra; naj jim ob njihovi dvajsetletnici izrečemo zahvale in čestitke, ki obenem veljajo celotnemu mestu. Obenem sklenimo, da bomo storili vse za uspešnost in nemotenost njihovega nadaljnjega dela - saj je telo brez duha mrtvo, mesto brez kulture jalovo. [...]

[Iz slavnostnega govora 8. februarja 1995 v Velenju]